

Turkiets vägskäl och vägval

av Michael Sahlin

FRÅGETECKNEN – LIKSOM FÖR den delen utropstecknen – står uppställda på rad vid horisonten i skrivande stund, mot slutet av mars 2013, då en mängd avgöranden har att fattas, av bestämmande betydelse för Turkiets och regionens framtid, på kort och längre sikt. Frågetecknen försvårar givetvis, i särskilt hög grad, varje försök till förutsägelser.

Den packade ovisshetsagendan kommer till tydligt uttryck om man bara pekar på allt som trängs på banan av politiskt och symboliskt viktiga händelser just dessa dagar, kring 20 mars, den persisk-kurdiska nyårsdagen (Newros), tillika 10-årsdagen av USA:s i olika avseenden katastrofala invasion i Irak. Och president Obamas första (tomhända?) besök i Israel.

En turkisk kolumnist, Murat Yetkin, skriver under rubriken ”A day not to forget” om det till synes märkliga sammanträffandet mellan å ena sidan firandet av ”Martyrs’ Day” med av premiärminister Erdogan högtidlighållet minne av hur som turkar och kurder under Atatürks ledning besegrade britters och andras invasionsstyrkor vid Gallipoli det beramade året 1915 (då även den armenska katastrofen inträffade), å andra sidan ett nytt möte mellan pro-kurdiska BDP-politiker och den fängslade PKK-ledaren Öcalan på fängelset Imrali, å tredje sidan offentliggjorda

yrkanden av statsåklagaren Pekguzel om livslånga fängelsestraff för en lång rad höga militärer och politiker med anklagelser om deltagande i en statskuppkomplott (”Ergenekon”), samt å fjärde sidan den remarkabla nyheten att en grekisk-ortodox patriark, Bartolomeus 1, flugit till Rom för att delta i påveinstallationen, för första gången sedan år 1054.

Dagen att minnas avsåg den 18 mars, således två dagar före Irak-minnesdagen och Newros, den dag då PKK-ledaren Öcalan förväntas ge sin syn på den kurdiska krisfrågans fredliga avveckling, efter 30 år och uppåt 40 000 dödsoffer, i samband med planerade massdemonstrationer i Diarbakir. Sannerligen ett vägskäl i det moderna, nya, Turkiets inre och yttre utveckling.

När denna text kommer av trycket vet vi förstås mer om hur det gick med allt detta. Det säger dock mycket om tätheten i den turkiska och regionala agendan att en enda utvald dag kan uppvisa viktiga händelser, var för sig och än mer tillsammans innebärande olika typer av vägskäl: det handlar om det styrande (”pro-islamska”) AKP:s mått och steg för att konsolidera sin nu vunna maktställning (bl a med sikte på kommande val 2014-2015), om kurdfrågan i den turkiska samhällsutvecklingen, om huruvida och i vilken utsträckning och

på vad sätt demokratisering, islamisering och sekularisering (och stabilisering) i den turkiska ”arabvårsmodellen” låter sig förenas, om allehanda MR-aspekter på massfångslandena av dels politiska dissidentkretsar av olika slag, dels en betydande del av det turkiska generalitetet. I potten ligger också planerade och omdebatterade judiciella reformsträvanden, med kopplingar till förväntade imagestärkande amnestiutspel, i sin tur kopplade till den turkiska EU-fråga som marscherar vidare, om än inte sällan på stället.

En annan, anknyttande, våg av händelser hänför sig till det politiska spelet om de kritiskt nödvändiga författningsreformer. En parlamentarisk författningsreformkommission i vilken alla 4 i parlamentet representerade partier ingår har länge slitit med alla intresse- och identitetsviktiga frågor som uppkommer då det nu äntligen blivit dags, möjligt och därför nödvändigt att befria landet från den 1982 års författning som dåvarande militärregim genomdrev. I AKP-regimens kalender börjar det bli riktigt bråttom med att få fram ett godtagbart författningsutkast – Erdogan talar nu om april senast – eftersom det annars riskerar att bli för sent att kunna inplanera nästkommande års olika val med en modern, icke-obsolete (”post-kemalistisk”) författning som styrande regelsamling. Spåren från Morsis Egypten förskräcker måhända, och det är under alla förhållanden förstås angeläget, av legitimitetsskäl, att utkastet är ett enigt beslut partierna emellan, men avstånden i viktiga frågor förblir stora och övriga partier har inte lika bråttom som det styrande AKP (som efter senaste parlamentsval visserligen nästan prickade 50%-strecket men likväl saknar mandat för att kunna på egen hand få igenom författningsändringar).

En huvudfråga för Erdogan och AKP i det pågående, alltmer forcerade (och politiskt nervösa) politiska författningsspelet gäller förslaget om att i Turkiet, med långvarig, etablerad, parlamentarisk tradition och politisk kultur, införa ett presidentiellt system, av amerikansk eller fransk, eller kanske rysk, modell. Skälet för ändringen, Erdogans skäl, torde vara dels att hans mandattid som PM utgår i samband med parlamentsvalen 2015, dels att han anser sig behövas i turkisk omdaningspolitik även därefter, dels att partiet AKP alltså behöver honom som sammanhållande kraftpaket och dels att ett parlamentariskt system, kanske med återkommande bräckliga koalitionsregeringar av traditionellt snitt, innebär en alltför svag regeringsmakt för att kunna hantera utmaningarna, ute och hemma, framöver. Det duger alltså inte (för AKP/Erdogan) att helt enkelt byta plats (modell Putin-Medvedev) med kollegan och Sverige-besökaren Abdullah Gul – ett effektivt presidentsystem kräver förutom folkval också uttryckliga, författningsstadgade presidentiella befogenheter i ledningen för exekutiven (och partiet).

Kurdfrågan och presidentfrågan

I slutet av mars framtonar i den turkiska debatten en uppenbar koppling mellan kurdfrågan och presidentfrågan. Givet övriga partiernas deklarerade motstånd mot att ge klartecken till vad de tycks uppfatta som en utstakad väg mot enpartis- och enmansdiktatur, ett presidentstyre under den dominerande och demokratiskt inte alltid helt övertygande Erdogan, ligger AKP:s möjlighet att driva igenom förändringen i den gällande författnings bestämmelser om folkomröstning – att en 3/5 majoritet i parlamentet kan besluta om att föra en

författningsfråga till beslutande folkomröstning. AKP saknar fyra röster för detta och ser sig i första hand, paradoxalt, ha möjlighet att kunna få draghjälp av den pro-kurdiska partigruppen BDP för detta, som motprestation för tillmötesgående i den kurdiska frågan.

Att tillskriva all energi som Erdogan och AKP i dagarna lägger på att i djupt kontroversiella och politiskt riskabla förhandlingar med den förre riksfjenden Öcalan för att sjösätta en fredlig avveckling i kurdfrågan denna strävan att i tid få på plats ett beslut om presidentstyre vore förstås en yttlig förenkling – en både för turkisk och kurdisk nationalism acceptabel politisk överenskommelse (om en sådan god cigarr finns) efter de 30 åren av plågsamma strider skulle naturligtvis stärka Turkiet i många avseenden. Och bättre politiska konjunkturen för en lösning än nu är svåra att tänka sig, samtidigt som utvecklingen i Syrien och Irak gör en uppgörelse inom Turkiet också utrikespolitiskt brådsakande. Men det taktiska sambandet just nu är uppenbart. Saken/sakerna brådsakar, både utrikespolitiskt och inrikespolitiskt.

Åter måste garderas för att mycket av detta kanske klarnat när denna text kommer av trycket. Nuvarande risker och ovissheter kan ha ersatts av eller övergått i nya. Men det är nödvändigt att nalkas en bild av Turkiets utrikespolitiska utmaningar och vägskäl utifrån en förståelse av den turkiska nationens inre dynamik och dramaturgi. Frågorna om ett framtida Turkiets karaktär som stat och samhälle och dess utrikes- och säkerhetspolitiska roll, med ett ben i västvärlden och ett annat, i spagat, som regional ekonomisk och politisk stormakt i en synnerligen orolig del av världen, dessa frågor samvarierar.

Ingen ifrågasätter längre Natolandet och EU-kandidatlandet Turkiets betydelse

som brygga mellan Europa och Asien och som nyckelspelare i varje internationellt försök att få till stånd lösningar på de olika konflikterna i Västasien. De inledningsvis nämnda utropstecknen åsyftar omvärldens apostroferande av ”det nya” Turkiets anmärkningsvärda ekonomiska framsteg (bl a med hjälp av den politiska stabilitet och planeringsbarhet som det nu mer än 10-åriga AKP-styret möjliggjort), liksom landets militära styrka (och därmed betydelse för Nato) och utrikespolitiska aktivism och diplomatiska relevans, särskilt i regionen men i viktiga avseenden också vida därbortom. Potentialen är stor, men frågetecknen, och vägskälen, har visat sig vara mångahanda. Samspelet mellan de inre vägvälsfrågorna (kurdfrågan, balansen islamism-demokrati-sekularism, EU-frågans potentiella viktighet som reformmotor, de ekonomiska drivkrafterna m m) och de dimensionerande utrikesfrågorna framtonar tydligare.

Våren 2013 framstår Turkiets utrikespolitiska agenda och utmaningar som anmärkningsvärt problematiska och ovissa, men också löftesrika. Mycket av detta är förstås kopplat till den dramatiska, somliga skulle säga desaströsa, Syrien-utvecklingen. Men det handlar i så fall om Syrientraumat som symptom på en vidare regional problematik, inkluderande turkiska relationsproblem med merparten av de olika involverade nationella aktörerna – i stark kontrast mot utrikesminister Davutouglus ”o-problem” – politik för rätt kort tid sedan, innan Arabvårens demokratiseringslöften urartade i allvarliga kriser i nyckelländerna. Inte minst för den omvalda Obama-administrationen och utrikesminister Kerry är det bekymmersamt att det allierade, i sammanhanget omistliga Turkiet numera har oroväckande konfliktladdade

relationer med både Israel, Irak/Bagdad, Syrien, Armenien och Iran.

Turkiet och arabvåren

Arabvåren gav i ursprungligt skick inte bara löften om demokratisering, en avveckling av de förstenade autokratierna och en utveckling i ”turkisk riktning”, med bas i sekulär, västorienterad demokrati, utan också om hegemoni för den sunni-islamiska majoritetens samhällsvärderingar. Turkiets ledning såg framför sig en turkisk ledarroll i denna makroutveckling, med en vidgad baskonflikt längs ”the Sunni-Shia fault line”. Ett AKP-dominerat Turkiet skulle ikläda sig denna ledartröja i kraft av sin ekonomiska makt, sitt politisk-kulturella inflytande, sin roll och respekt i västvärlden, sin möjlighet att utgöra modell för arabvårländernas politiska omdaning. Och även sin vilja och förmåga att från gång till annan ryta till mot USA och västvärlden, inklusive beträffande och i förhållande till Israel.

Att denna drivkraft sedermera försvagats/komplicerats dels av utvecklingen i Egypten (där Brödraskapets styrelse diskrediterat tron på förenlighet mellan islamism och demokrati) och dels Syriens onda spiral in i rent inbördeskrig har varit tydligt.

Tillkommer så den utrikespolitiska kurdfrågan, omständigheten att Syrien-krisen skapat de facto autonomi för de uppåt 3 miljonerna kurder i norra Syrien samtidigt som Irak-krisen dels lett till uppkomsten av ett autonomt kurdiskt KRG i norra Irak, dels vidare lett till ett konfliktladdat förhållande mellan Al-Malikis Shia-dominerade Bagdad-regim och ett självständighetssträvande KRG vars oljeexportintressen numera harmonierar väl med Turkiets energipolitiska mål.

Värnandet om Iraks territoriella integritet har länge brukat vara en hörnsten i

Turkiets utrikespolitik, detta främst med hänsyn till farhågor att irakisk-kurdiska självständighetssträvanden skulle kunna smitta av sig på den turkiska kurdfrågan, bl a genom PKK:s gränsöverskridande aktiviteter. Men på senaste tiden har en ändring därvidlag tyckts vara på gång, manifesterat av dels ett synligt närmande mellan Turkiet och KRG-regimen och dels olika uttryck för konflikt mellan Bagdad och Ankara (däribland direktförhandlingar KRG-Ankara om oljeutvinning och vidaretransport och att Turkiet gett fristad åt den i Bagdad dödsdömde förre sunnitiske vicepresidenten Hashimi). Därtill kommer förstås att Syrien-krisen, med dess tilltagande karaktär av sekteristisk sunni-shia konflikt, inte kan undgå att så djupnande split mellan ett Iran närstående, shiadominerat (om än f d USA-ockuperat) Irak och ett intilliggande AKP-sunnitiskt Turkiet som kommit att satsa all kraft och all prestige på att Assad-regimen måste bort, för att ge politiskt utrymme åt Syriens sunnimuslimska majoritet.

Fokuseringen i Turkiet på att via fredliga politiska förhandlingar finna fram till nytt turkisk-kurdiskt samhälls- och samlevnadskontrakt (tids nog får vi veta vari ett sådant kontrakt skulle kunna tänkas bestå) har naturligtvis att ses mot bakgrund av att utvecklingen i norra Irak och norra Syrien har potentiella pan-kurdiska implikationer som Turkiet inte gärna kan motverka om man fastnar – såsom läget tycktes vara ännu förra året – i en steril militär utnötningsskamp mot PKK. Och PKK, dess ledare på ön och övriga aktivistkretsar på ömse sidor om den turkisk-irakiska gränsen och ute i Europa, kan naturligtvis i dessa förhållanden – och i de nämnda författningsfrågorna – se konturerna till historiskt unika eftergifter att kunna utkräva i pågående förhandlingar med AKP-regimen.

Såsom läget nu ser ut, med Sydeuropa, inklusive Cypern och Grekland, i ekonomisk gungning, har det ekonomiskt starka Turkiet knappast bråttom med att få ett avgörande i EU-medlemskapsfrågan. Fortsatt ändå goda förbindelser med USA och de stora EU-länderna må vara en förutsättning för Turkiets konsoliderade tillväxt och utveckling (i sin tur en förutsättning för AKP:s fortsatta popularitet och utsikter inför kommande val). Men det geografiskt utsatta Turkiet har däremot bråttom att förhindra att Syrien-krisen fördjupas och sprids i regionen – ett regionaliserat krig i och runt Syrien med aktiv involvering av externa aktörer som USA, Ryssland, Iran och Saudiarabien och med sektaristiska förtecken vore en mardröm, och än värre om därtill skulle läggas krigiska förvecklingar mellan Israel (USA?) och Iran. Och även för detta, pågående arbete med att söka hindra att det dåliga urartar till det värsta krävs nära samverkan mellan Turkiet och dess Natoallierade.

Turkiet har knappast råd att riskera att på egen hand dras in i ett regionaliserat Mellanöstern-krig. Men här störs bilden av det dystra läget i den israelisk-palestinska sk fredsprocessen, av ovissheterna kring en ny israelisk regerings hållning till regionens fredsfrågor, och av det fortsatt frusna israelisk-turkiska förhållandet. Och av den djupnande osäkerheten kring det nya Egyptens vägval – allt detta till stort bekymmer för team Obama som slickar såren efter de kostsamma tillkortakommandena i Irak och Afghanistan.

Frågetecknen står alltså på rad. Ännu har Turkiet klarat sig undan både att dras in i den europeiska ekonomiska krisen (västerut) och att dras in militärt i det syriska inbördeskriget och andra regionala konflikter (österut). Balansgången har varit internt kritiserad för halsstarrig äventyrlig-

het – särskilt Syrien-politiken där AKP lagt alla ägg i korgen militär rebellseger – men ändå hittills hyggligt framgångsrik genom att basal handlingsfrihet kunnat bevaras, i de olika strategiska riktningarna. Historia och geografi finns kvar som strategiska tillgångar, snarare än belastningar.

Syrien – krisen och den turkiska kurdfrågan

Mycket kommer framöver att styras av kombinationen Syrien-krisens utfall (där Turkiet trots allt är bara en av flera, många, parter i målet) och den turkiska kurdfrågans hantering, och utfall.

I skrivande stund – jag tvingas återkommande gardera så – tycks läget ”på marken” i och kring Syrien kännetecknas primärt av *dels* att ingen av de stridande parterna tycks ha förutsättningar att inom överskådlig tid segra militärt (bl a till följd av ”balansen” i vapenleveranser från respektive stödländer till respektive parter), *dels* att den rebellstödjande internationella konstellationen (Saudi/Quatar, US, vissa EU-länder, Turkiet) likväl alltmer entydigt tycks inne på att hoppas på och aktivt stödja en seger för rebelsidan, oaktat fortsatt splittring och förekomst av på marken betydande jihadistinslag, detta i avsaknad av andra idéer till hur få stopp på det syriska blodbadet, *dels* att denna väst-/sunnitiska inriktning tycks göra det än mer än hittills hopplöst att försöka få till stånd enighet i FN:s säkerhetsråd om en handlingslinje som alla fem permanenta medlemmar, inkl Ryssland och Kina, kan ställa upp på, med risken att Syrien-krisen blir något av ett ”proxy war” mellan ett Shia-block stött av Ryssland, Kina och Iran och ett Sunni-block stött av västländer inkl Turkiet (och Egypten?) och viktigare sunniarabiska länder med Saudiarabien i spetsen, *dels* att

krisutvecklingen nu manifesterar allt tydligare, överhängande risker för en spridning av de militära förvecklingarna till Syriens grannländer, Irak, Libanon, Jordanien – och Turkiet, och *dels* att någon Brahimi-ledd förhandlingslösning inte tycks finnas inom räckhåll. I allt detta finns uppenbarligen sprängkraft att leda till både regionalt krig och till ändringar av de av kolonialmakterna på rätt fri hand dragna gränserna i denna känsliga region. Men jag beklagar att det blev en lång mening med många ”dels”.

En fråga man kan ställa sig här är vilket som för Turkiets och AKP-regeringens del vore värsta, tänkbara utfall av Syrienkrisen – om det bästa scenariot hade varit att hela arabvårvägen utmynnat i en omdaning av alla berörda länder, inkl Syrien, till ”sunnifierad”, brödraskapsdominerad demokratisering (apropå diskursen om Turkiet respektive Egypten som styrande modell och ledande makt). Det finns flera värsta fall att väga för den turkiska statsledningen: en kaotisk ”balkanisering” av hela området, kanske med en alewitisk separat entitet närmast intill den turkiska Hatay-provinsen och med en fritt svävande kurdisk entitet uppe i nordost? Eller ett fortsatt sammanhängande Syrien där radikala, extremislamistiska Sunni-krafter (typ Al-Nusra) tagit kommandot? Eller att nettoresultatet till sist blir en sammanhängande gränsöverskridande kurdisk statsbildning (norra Syrien, norra Irak, östra Turkiet)? Ett antal andra för Turkiet riktigt skräckinjagande varianter går säkert att leta upp.

Men även utan att leta står det numera klart för var och en att den syriska krisen nu utvecklats så länge och förvärrats så mycket att det i stort sett bara finns kvar på olika sätt djupt problematiska ”lösningar”, även om ett regionalt storkrig med vidare internationella förgreningar undviks. Helt

nya parametrar kommer att gälla oavsett hur internationella samfundet till sist eventuellt får slut på dödandet. Om och när Assad-regimen faller (en återgång till status quo ante är inte längre tänkbar för någon) har det geopolitiska kalejdoskopet ändrats: I Libanon genom att Hizbollahs ställning blir ytterst utsatt, i Irak genom extrema risker för sönderfall till följd av en oundviklig vidgning av klyftorna Shia-Sunni respektive arabiskt-kurdiskt och därtill iranska påtryckningar, i Syrien själv genom alla svårigheter som finns att nu se vilken annan sammanhållande statsbildning post-Assad som vore önskvärd och tänkbar. Med flera varianter. Allt med stor betydelse både för Turkiets utrikespolitiska identitetssökande och inre utveckling av stat och samhälle.

Därmed har vi ofrånkomligen kommit tillbaka till den kurdiska frågan. Turkiets kurdiska fråga.

Precis i skrivande stund inträffar det stora, väntade ögonblicket då den fängslade PKK-ledaren Öcalan fått sitt fredsmeddelande uppläst inför en miljonstark kurdisk publik i Diarbakir, ett budskap om nystart i den turkisk-kurdiska samlevnaden, om slut på den väpnade striden och om det väpnade PKK:s tillbakadragande från turkiskt territorium, till Kandil-bergen i norra Irak, mm. Sådant språk har förljudits och sådana åtgärder har prövats tidigare, men det verkar som om fredstärningen denna gång, med gemensamma krafter, kastats på allvar. Lite av ”det må bära eller brista”, eller ”sista chansen”.

Varför denna händelseutveckling just nu? Som nämnts tidigare finns plausibla både inre (författningsreformmässiga) och yttre förklaringsgrunder (bl a Syrien-krisens dynamik, kopplad också till Turkiets energipolitiska intressen). AKP-regimens brådska med hänsyn till både till den författningspolitiska processen inför kommande val

och till Turkiets utrikespolitiska sårbarhet för ogynnsamma utvecklingar kring Syrien tycks samvariera med (den militanta) kur-

diska sidans upplevelse av ett historiskt tillfälle till reella framsteg.

Detta skrevs alltså i mars. Före pressläggning får jag möjlighet till en kortare efterskrift. Det har nu blivit de sista dagarna i april, och jag uppsöker en gång till mina omhuldade frågetecken, och utropstecken.

Vad har hunnit ändras, i vilken grad har ökad klarhet om alla vägvalsfrågorna vunnits? Svaret är: i grunden samma ovissheit, även om mycket förvisso hänt. Kanske skulle också en uppföljande text senare i sommar, eller långt in på hösten, i allt väsentligt handla om de olika burkarnas fortsatta sparkande nedåt gatan.

Fortfarande finns inga svar, eller egentligen något annat än ett trist "more of the same", när det gäller Syrien-krisen, samma grundbild av låst militärt läge på marken, av splittrad opposition/rebellrörelse, av humanitär katastrof, av mycket skrik och lite ull när det gäller regionala spridningsrisker och risker för kemvapen, av amerikansk m fl tveksamhet vad gäller militärt ingripande, av oenighet inom säkerhetsrådet, o s v, o s v. I uttrycket "more of the same" innesluts också allt som per i slutet av april kunde ha varit än värre, t ex att än mer av regional spridning (ännu) inte skett, att Libanon ännu tycks hålla stånd m m. Precis i skrivande stund läser man dock om att kemvapen – president Obamas "röda linje" – trots allt kan ha använts av Al-Assad-regimen, vilket kan varsla om en eventuell "game changer". Och några dagar senare läser vi om bomberna i den turkiska gränsstaden Reyhani och turkiska vedergällningsshot, om viss

amerikansk-rysk konvergens i och med det ovissa förslaget om en fredskonferens, och om amerikansk-turkiska toppförhandlingar i samband med Erdogans USA-besök. A luta continua.

Fredsprocessen i den kurdiska frågan har sett flera viktiga steg sedan i mars och förre riksfjenden Öcalans olivkvistar. Just nu talas om slutet av april som datum för inledande av PKK:s vapennedläggning (vilket dock aldrig skedde!) och tillbakadragande från turkisk mark. En särskild och mångsidigt sammansatt kommission av "vise män/kvinnor" har tillsatts för att stödja fredsprocessens förankring i den turkiska allmänheten. I parlamentet käbbas med oppositionen om tillsättande av en särskild parlamentarisk kommission i liknande syfte. Men ännu i dessa dagar saknas en tydlig bild av fredsinitiativets egentliga politiska status: kommer hela PKK, inkl den yngre generationen, att ställa upp på ledare Öcalans fredslinje, vilka motprestationer har team Öcalan krävt/fått gehör för i gengäld, hur acceptabla är dessa motprestationer för den turkiska allmänheten och för de nationalistiska krafterna tvärs över det politiska spektrum, hur tänks de fortsatta etapperna, kvarstår PKK:s tidigare utfästelse att inte längre kräva en egen statsbildning, hur ser kopplingen ut till de nordsyriskiska och nordirakiska kurdfrågorna? Många frågor finns, och ännu få svar.

Utrikespolitiskt är det också en viktig förändring, ännu med oklara detaljer, uppföljningsmekanismer och regionala impli-

kationer, att USA:s diplomati (som väntat, till sist) lyckats framtinga en israelisk-turkisk (påbörjad) normalisering – en för USA:s Mellanösternpolitik rimligen alldeles nödvändig framgång och pusselbit.

Men i övrigt, åter på den turkiska hemmaplan, inte så mycket nytt på justitiereformfronten och på författningsfronten. Kopplingen mellan dessa frågor och den kurdiska, och de känsliga säkerhetspolitiska frågorna, ligger och skaver i turkisk debatt, innebärande å ena sidan möjligheter till plötslig, språngvis utveckling, å andra sidan stora risker för långvarig blockering. Även med denna efterskrift kan således mycket ha hunnit hända mellan skrivande stund och skriftens publicering.

I stället för effekterna av omfattande amnestiutspel (som ännu uteblivit) debatteras i och om Turkiet i dagarna den uppseendeväckande domen mot den världsberömde turkiske pianisten (och islamism-kritikern) Fazil Say. Å andra sidan fortskrider AKP-

ledningens storartade moderniseringsplaner med sikte först på eventuell olympiad, därefter 100 årsminnet av den turkiska republikens tillkomst, Erdogans företrädare Atatürks skapelse 1923.

Att inte heller dessa i och för sig storstilade moderniseringsprojekt utan vidare låter sig genomföras i en miljö av flerdimensionella politiska motsättningar indikeras av den allra senaste tidens plötsliga utbrott av ursprungligen miljögrundade gatukravaller som tycks manifesteras en partilös urban och västerländskt sinnad yngre generations vilja till motstånd mot Erdogans och AKP:s ambitioner att insnäva den turkiska demokratin till en kulturellt islamskt färgad majoritetsdiktatur.

Betydande skäl finns alltså att följa den utveckling som sker till följd av alla vägval.

Författaren är ambassadör, tidigare statssekreterare och generaldirektör.